

Hamdullah Çelebi'nin Kırşehir Periat Mahkemesinde Yargılanması

..."Kadı, postun solunda oturan Müftü'ye yaklaşıp, yumruğunu yere vurur ve "Soracaklarını tamamla Müftü Efendi" der. Müftü, Hamdullah Efendi'nin idamını geciktirmek, Kadı ise hemen idam ettirmek istemektedir. Hamdullah Efendi bir hafta içinde idam edilmezse padişahın tanzir ve ceza alacağını düşünmektedir.

İstanbul Alevi-Bektaşî dergâhlarında ve Eskişehir Seydigazi Dergâhında bir katliam yaptırılmış, bunu yapan devlet görevlileri Padişah ödülleri vermiştir. Kırşehir Kadısı da böyle bir ödüle konmayı düşünmekte ve Hamdullah Çelebi'yi Cuma günü idam ettirmeyi düşünmektedir."...

TARİHİ BİR BELGE : Hamdullah Çelebi'nin Kırşehir Periat Mahkemesinde Yargılanması*

Kadı: Peyh Efendi esamenizi iyice anlatın!

Peyh Hamdullah Çelebi: Adım Mehmet Hamdullah; annemin adı Rahime, babamın adı Seyit Peyh Feyzullah Efendi, tevellüdüm 1183'dür. Pir-i Horasan Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli sulbü ve soyumdur. Onun berefli vakfı mütevellisi mebihatıyım. Evlat velilik ve vakıf mütevelliliği reisliği ecri almaktayım. Halife padişah üçüncü Selim Han'dan Ali-ül Âlâ Efendilik payesini be sultanıye almıştım.

Kadı: İbrahim Selamet Efendi, sen anlat bakıyım.

Cevap: Efendim Kadı Hazretleri, ben de Peyh Çelebi Hamdullah'ın küçük kardeyiyim. Hacı Bektaş Veli Hazretlerinin soy sulbü olurum. Vakıftaki görevim, postnibin olan Peyhe muavinliktir. Adım İbrahim Selamet. Babam Çelebi Peyh Feyzullah Efendi Anam Rahime Ana'dır. Dergâhtan mütevellilik maaşı ve evladiyelik maaşı alırım. Her türlü vergi bağışıklığı vardı vergisi, arazi vergisi, ev vergisi vermemekteyim. Halife padişah Dördüncü Sultan Mustafa Han Hazretlerinden Efendilik unvanı almışım. Tevellüdüm, [H:] 1185'dir.

Kadı: Memiş bin Habib, sen Esameni söyle.

Cevap: Adım. Habib, Dergâhta görevli Memiş Ağa'nın oğluyum Babam ölünce görevine ben devam ettim. Anam Malhatı tevellüdüm 1198'dir.

Kadı: Koçar bin Halil İbrahim, sen esameni söyle.

Cevap: Göçerlerin Hacı'nın oğluyum. Anamın adı Hadıca. Dergâhta meydancılık görevi yaparım. Tevellüdüm 1201'dir.

Kadı: Resul bin Derviş Hüseyin, sen esameni söyle.

Cevap: Anamın adı Safiye Cennet, babam Dergâh'ın seyisi. Ölünce o görevi bana Çelebiler verdi, ben devam etmekteyim. Çelebinin at arabacıyım. Adım Derviş Hüseyin. Tevellüdüm 1215'dir.

Kadı: Durak bin Hüseyin Balım, sen esameni söyle.

Cevap: Adım Hüseyin Balım. Anamın adı Safiye. Babam Dergâhın kilerine bakardı, ölünce onun görevini Çelebi bana verdi. Tevellüdüm 1195'dir.

Kadı: Derviş Yusuf sen esameni söyle.

Cevap: Babamın adı Pakkulu. Adım Derviş Yusuf. Dergâhın muhasebe görevini Peyh Çelebi Hamdullah Efendi bana verdi, ben yapıyordum. Tevellüdüm 1187'dir.

Kadı soruya Hamdullah Efendiden başlar.

Soru: Peyh Efendi anladık anlamasına, amma öyle kebir-i mühimme bir mevkiin Reisi iken niçün adamlarının Periat-ı Muhammedi'ye aykırı ve inkârî küfür ve kâfirlik durumlarına mani olmadın? Ayrıca beldeyi fesada verdin, Müslümanları Sekban-ı Cedid'i hazmedemedin.

Cevap: Efendim Kadı Hazretleri, adamlarım dediğiniz Oğuz Türkmenlerimizdir, çoklukla köylerde yapılmaktadır. Konargöçer olanları da vardır. Onların Periat-ı Muhammedi'ye inkârları ve aykırı halleri yoktur. Sen zan ve püphe ile söylüyor mahkemeye Kadı Efendi. Bu zan da senin içinde küfür günahdır.

İkaz: Mahkememize hürmet ve kıyam ederek cevap ver.

Soru: Neden Bektabilerin, yeniçerilerin devletli Ýslam Halifemize kazan kaldýrýpýna mani olmadýnýz? Sen neden bunlarý duydu halde Bektabileri iyiliðe telkin teselli etmedin? Bir de üstüne kasabaya fesadý soktun, küfre girdin? Sen küfür ehli oldun. Bunlarý inkâr edeceksin? Anlat bakýýým.

Cevap: Kadý Efendi Hazretleri, sen þunu bilesin, bana inanasýn, ben din adamýýým. Hiçbir lahzaya bile kötülüðe, küfre, fesada þip olmam. Kebir-i Ýslam, Pir-i Horasan Vakyý Mürþidiyim. Bana küfür yüklemenizi, beldeye fesat soktu demenizi ben kabul etmem; Allah ve Peygamberi de kabul etmez. Bugün dünya var, yarýn âhiret var, bunu bilesin.

Soru: Padipahýmýz, devleti Ýslam, Halifeyi Müslüman Hazretlerine kötü zanda bulunan bir kiþi küfrü delalettedir, küffardýr. Katle dinimizin kutsal emridir.

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri, padipahlarýmýza tarih boyunca baðlýlýðýmýzý bildirmipiz. Kan dökmeyen, zalim, gaddar olmay Halifelerimizin eteðini öpmüpüz. Onlarýn Kadýlarýna, Mahkemeyi Þeriatlarýna hürmetimizi bildirmipiz. Suçsuz yere ahalisini katle kanýný döken kim olursa olsun, reddi mahbup ve matluptan yaddýr.

Soru: Þeyh Efendi ne demek istiyorsun? Aðzýndan baklalarý çýkar. Ehli Sünnetiz Elhamdülillah. [Elyazmasýndan iki satýr okuna

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri, sizler Sünni ve surette Müslümanýnýz. Bizler ise sirette, içten, soydan, sulbden, özden muameleten Müslümanýz. Ehl-i Beyt bendelerine yapýlan kanlý katliamlarla, zülüm ve kötülüklerle Ýslam ve Müslüman olmaya h ahlakýna hiçbir devirde suret Müslümanlýðý yakýpmamýþtýr.

Bu Ali Resul’e, Ehl-i Beyt’e iþlenen cinayetden sonra kendilerine Müslümanlýk adýnýn yakýpmadýðýný görerek biz kendileri Sünni adýný koymuþlardýr.

Ýslam ve Müslüman demek olur ki, Ali Resulün mübarek ruhuna eziyet olacaðýndan bu kadar tarafýynan kanýný dökemez.

Soru: Þeyh Efendi, senin dediðin Ümmeyeoðullarý hükümetini geçelim. Dört hak mezhep üzere Abbasoðullarý gibi ve dört hak m üzere Selçuklular gibi ve Halife-i Rabiddin nasýl Þeria-ý Muhammediye’yi adaletle Ýslam’a yakýpýr adaletle götürm bu devleti Ýslam, Halifeyi Müslüman içinde bulunduðumuz dini Þeriyat da dinin emirleri üzere götürmekteyiz. Þüphesiz eden kâfirid var mı? Cevap ver.

Cevap: Kadý Efendi Hazretleri, Birincisi, dört hak mezhep de hak olmaz. Hak birdir, iki de denmez, dört de denilmez. Semavi dinlere mezhep diyecekseniz Hz. Musa’nýn Tevrat’ýnda ahkâm-ı vardýr. Hz. Davud’un Zabur’unda ise ahkâm Tevrat’a baðlýdýr Ayrýca mezhebi yoktur. Hz. Ýsa da Ýncil’inde ahkâmı vardýr. Kuran Kerim’inde de Ýslam ahkâmı vardýr. Dört semavi kitapta üç mezhep vardýr.

Allah’ın vahyettiði ecdadým Hz. Muhammed’in bizlere teblið ettiði Ýslam’ın bir tek mezhebi vardýr. O da Ýslam ve Müslüman ahkâmýdýr.

Hz. Peygamberin Ali’nin evladýna iþlenen cinayetlerle kanýný döken katilleri asla Müslüman kabul edemeyiz. Suçsuz yere kan dökenler Ýslam olamazlar.

Senin dört mezhep dediðin kiþiler ne Peygamberin yüzünü görmüþtür, ne meclisinde bulunmuþtur, ne soyu sulbünden gelmiþtir. Dinimizde bir mezhep vardýr oda Ýslamdýr.

Mensubu olduðum Gürüh-u Naci toplumu olan bizler Ýslam umdelerini yerine kusursuz olarak getiriyoruz.

Hz. Peygamberin Ali’nin evladýnýn, Ehl-i Beyti’nin kanýný döküp katil olan kiþiler kendilerine Ýslam adýný, Müslüman adýný bile yakýptýramamýþlar da biz Sünni’yiz demiþlerdir. Efendim bu da gerçektir.

Suçsuz yere ahalinin kanýný dökmek Ýslamiyet’le iliþkisini kesmek demektir. Benim savunmam budur. Kabul etmek, etmemek siz efendime aittir.

Kadý: Kes, kes Þeyh Efendi, bu kadar mantýksýz, kaynaksýz kitaba mezhebe uymayan kelimeleri söyledin ki kendi dilin ile idam ipini boynuna takmak mı istiyorsun?

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri, benim idamdan korkum yoktur. Doðru Müslümanlýk yolundayým, doðruyu söylüyorum.

Kadý: Þeyh Efendi, dört halifenin izinden giden Emeviler olsun, Abbasiler olsun, Selçuklu Sultanlarý olsun Osmanlý Sultanlarý olsun Sünnetten senetten ayrılmamýþlardýr. Bunlara dil uzatmak küllühüm kâfirliktir. Bunlarýn izinden gitmeyen zýndýktýr. Bunlar yolda olduklarýný kabul edip dille beyan etmen gerekir.

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri, kan döken zalim kimler olsa asla Müslüman diyemem. Ýslam kanýný hükümdar tahtý için döken saydýðýn devletlerin hükmettiði topraklarda, Gürüh-ü Naci olan biz Müslüman Oðuzlarýn kanlarý hiç kurumamýþtýr. Kan döken z

Müslüman dedirmek mi istiyorsun? Bizden hiç kimse bunlara Müslüman diyemez! Sünni diye biliriz.

Kadý Efendi çok kıymıptır. Hızlı hızlı demir topuzunu önündeki tunç kafese vurarak,

Kes be seni bi-edeb Peyh! Bu anda idamının kokusunu almıyor musun? Mahkeme-i Peria-ý Muhammediye önünde sebn-i lisandan (sözle hakareten) dolayı ayrıca dayak cezası veririm. Bu konuşmaları daha mahkememiz önüne getirme ağzına da a Sonra aklına haa...

Çavuplara, “Alın alt kata bu Peyhi” der.

Ertesi Gün

Kadý: Anlat Peyh Efendi. Ýdamın kokusunu alıyorsun, deđil mi? Benzin de çok bozuk. Periatın kestiđi yer acımaz.

Kah kah gülüpürler.

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri, guruh-u epkiya olan çavuplarınız bana geceleri çok zalim, gaddar davranıyorlar.

Kadý: Ýslam Halifesinin Müslüman Asâkir-i Mansure-i Muhammediye askerlerine guruh-u epkıya diyemezsin. Yeniçeriler epkıya gurubu idiler. Cezalarını buldular.

Peyh: Kadý Efendi Hazretleri, sen Sünni guruhuna Ýslam dememizi mi istiyorsun? Bizlere hiddet piddetle kabul ettiremezsin. Asla Müslüman diyemem.

Kadý: Peyh Efendi, aklın bapına toparla, düpün. Elhamdülillah Müslümanız; askerimiz de Müslüman, Mahkeme-i Peria’ Müslüman, Devleti Halifemiz Padıbahlığy ülkesi de Müslümandır. Mecbur kabul edeceksin. Ben sana kabul ettirmesini biliyorum

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri, asla acıma hissi olmayan zalim, gaddar, bu kadar merhametsiz kipleri kabul edemem. Hiçbir gerçek eren, epkıya guruhuna Ýslam veya Müslüman dememiştir.

Ýstanbul’da Belgrat Ormanlarında, Istranca Ormanlarında diri diri yakılan on binlerce ođuz Türkmenlerimiz olan Müslümanları yakan þaki nasıl olur da Müslüman adını alır?

Kadý: (Tokmađın tunç zile vurarak bađırdı) Vay dinsiz vay! Sen buraya hesap sormaya gelmedin. Ýdam olmaya geldin. Gereksiz sözleri söyleme. Adabın takın! Sus!

Konya Kadýsý Aksaraylı Abdul Kayyum Efendi (Kibar bir eda ile kadýya rica etti): Peyhe müsade et, konuşsun; konusunu bitirsin

Kadý: Peyh efendi, Peyh efendi, konuş, konuş dinlenilmesine karar alındı. Devam et.

Hamdullah Efendi: Kerbelâ’da Hz. Hüseyin pehitliđinde, “Kan dökene bu þaki guruhu asla Ýslam olamaz.” buyurmuştur. Ve “Bu þaki guruhuna mahþerde dedem þefaathetmeyecek.” demiştir.

Hz. Peygamberin sevgili kız torunu Zeynep kanlı zalim olanlar için “Epkıya guruhunu asla Ýslam, Müslüman adıyla anmayınız” diye bize vasiyeti vardır. Kan dökerek, hiddet, piddet ile bizlere zor ile Müslümanlığınızı sölettiremezsiniz.

O tarihten sonra gelen erenlerden, evliyalardan, imam veya meþayihlerden kimse Kerbelâ katillerine ve benzeri olayları meydana getirerek kan dökene asla Ýslam ve Müslüman denilmeyeceđine yeminle bildirmişlerdir.

Kadý: Haddi apıyorsun Peyh Efendi. Kadirini kendin ayağımın altına atıyorsun. Sen, biz Sünnet vel cemaat ehline olmayan, bulunmayan kusurunu söylemek için Mahkeme-i Peria’ya dikilmedin. Devleti Ýslam Halifeyi Müslüman Efendimize asi gelmiş suçlu kâfir yeniçerilerin taraflısı, suçlarının ortağy olarak dikiliyorsun. Senin Müslümanlığıyı kabul etmen etmemen olupumuzun þerefine leke olamaz. Bunu bilisin.

Ertesi gün

Müftü Hacı Ýmullah Halim Efendi Soruyor: Peyh Efendi, mensuplarınız namaz kılmıyorlar. Bu zındık, dinsiz topluluğu neden Sünnet yoluna iltihak etmelerini emredip, namaza müdavim olmuyorlar? Siz bu zındıkların cezasının verilmesinde izlediğiniz yolu anlatınız.

Cevap: Efendim Müftü Hazretleri, namaz kibi kendine ait bir ibadettir. Topluluđu ilgilendirmez. Kibi isterse evinde kılar Allah’tan sevabını alır. Ýsterse kılmaz Allah’a inkâr etmeyen, kazaya koyana cezasını vermez. Bize de ceza vermek düpmez. Kibi ne kadar Allah’a yaklaşırsa yaklaşıyor, uzaklaşırsa uzaklaşıyor. Allah’la kulunun arasına giren Bizim dergâhımızda böyle bir ceza uygulanması yoktur.

Müftü: Vay dinsiz vay! Namaz nasıyl ferdi ibadet olabilir? Cemaatle kılmak mecburiyeti vardır. Düzgün sırayla namaza durulacaktır. Hem de o kadar sık omuzlar bir birine dayanacaktır ki peytan araya giresin. Sen nasıyl namazı kişi yalnız baş isterse evinde kılar istemezse kılamaz dersin? Eeeey…

Cevap: Efendim Müftü Hazretleri, camide omuzların sıkılıkla birbirine dayanması “Peytan ileriye geçmesin diyerdir” diyerek sizi kandırmalarına inanmayınız. O uygulama İam Emevi camisinde haksız zalim olan Muaviye ve Yezit veya Emevi hükümdarlarından birisi mihrabda iken bir kişi ileriye geçerek suikast yaparak yaralamasını, öldürmesini diye uyduruk bir tedbirdir. Dinen alakası yoktur. Aynı Peytan yalanı zamanımızda devam etmektedir.

Müftü: Peyh Efendi, neden namaz kılmıyorsunuz? Namaz kılarken Kuran okumuyorsunuz? Yaptırılan tahkikatta Türkçe dua ile iktifa ettiğiniz, Kuran okumadığınız anlaşılmıştır. Kuran’ün inkâr ettiğiniz anlaşılmıştır. Bu sorulara ne diyeceksiniz? Me söylüyor? Onu anlat mahkememize.

Cevap: Efendim müftü Hazretleri, bizler salât-ı daimdeyiz. Daima Allah’la beraberiz. Salâtı inkar etmiyoruz. Cem cemaatimizin toplantısında Türkçe dua ettiğimiz doğrudur. Bazı Kuran da okuduğumuz vardır. Kuran’ün dua olan kısmını okuruz, mesela Fatıha gibi.

Kuran’ün dübünüp, fikir etmek, ibret almak için geldiğine inanıyoruz. Allah’ün bizlere “Dübünün, ibret alın, t olun, aklınızın kullanın” ilahi hitabını. Allah’tan aldyğımız bu emri gerisin geriye Allah’a göndererek, “Ey Rabbimiz dübün, ibret al, tefekkür kur, hisse al bilesin ki böyle böyle oluplar olmuştur” diye Allah’a Kuran’da geçen olayları anlatmanın ibadet olamayacağına inanıyoruz. Dua olan kısımlarını da okuyoruz.

Müftü: Peyh Efendi, mahkemeye sapık fikrini anlatma. Kuran’ün hiçbir ayetini diğer bir ayetine tefrik, tercih edemezsiniz. Tümü Allah&rsquo'ün emridir, sözüdür. Her rekâta bir ayet okunur. Ayetin manası sizi ilgilendirmez. Manasını anlamadan okunulan daha sevaptır. Kâfirliğinizi ve küfrünüzü anlatıp durma.

Cevap: Efendim Müftü Hazretleri, Kuran-ı Kerim’ün her ayeti Allah sözüdür. İlâhi emirdir. Siz Ehl-i Sünnetler bildiğiniz gibi devam ediyorsunuz.

Biz Müslümanlar, hayâ ederiz ki Allah&rsquo'ün divanına durunca, “Rabbimiz bilesin ki Âdem ile Peytan&rsquo'ün, Yıbrah ile Nemrud’ün, Yusuf’la Züleyha&rsquo'nın, Musa ile Firavun’ün aralarında şunlar, şunlar geçmiştir. Tarih kıssalarda böyle böyle olmuştur” diye Allah’a tekrar hatırlatmak için Kuran okuyoruz. Amma kendimiz öğrenme okuruz.

Biz ayinlerimizde cemaatçe Türkçe olarak Allah’tan istediklerimizi terennüm ederiz ki Kuran’daki tarihi kıssaları tekrar Allah’a hatırlatmaya gerek kalmaz. Biz Allah’tan akşamımız, sabahımız, vakitlerimizi hayırlı getirmesini göklerden hayırlı rahmetler yağdırmasını; yerden hayırlı bereketler vermesini; bekârlarımızla hayırlı evlendirmeler; hastalarını vermesini ve bütün ihtiyaçlarımız için Allah’tan yardım bekleriz.

Müftü: Çok uzattın Peyh Efendi. Duanızın kabul olmadığı da bellolmuştur. Allah zevalınız ve belalarınızın tümünüzün birden sapık kimseler olduğunuz meydana çıkmıştır. Ehli Sünnetten olduğunuz için dünyada münkariz, Ahrette Cehennemlik olmuştunuz?

Kadı: Peyh Efendi, Peyh Efendi! Dinsiz Peyh Efendi! Allah’a pekil vererek, kendinize benzettiğinizi anlat bakalım. Onu ne uydurdunuz?

Cevap: Efendim Kadı hazretleri, Allah ayrı, yaratıcı âlemler, Arz Semavat ayrı değil. Halik-i Âlem her yerde hazır, nazırdır. B yerededir demek, başka yerde olmamasını söylemektir. Biz dergâhımızda mensuplarımızla Allah kulundan ayrı ve uzaktadır diyemeyiz. Allah kulun aynısıdır da diyemeyiz, gayrıdır da diyemeyiz. Her yer Allahın mülküdür. Her şey Allah&rsquo'ün tasarrufundadır. Yeryüzünün her yeri Allah&rsquo'ün malı mülküdür. Kendisi de başında hâzır, nazırdır. Yalnız bir yere, Cami Mescide, dergâha Allah&rsquo'ün evidir, Allah’a yalnız orada ibadet edilir diyemeyiz. Hiçbir yaratıcı Allah benzetmeyiz. İşte Allah’tır diyemeyiz. Ama hiçbir yaratıcı da Allah’tan ayırdır diyemeyiz.

Kadı: Peyh Efendi, Peyh Efendi, yuh sana bel! Dergâhınızda Acem düzmesi söyleyen pairlerinizin En-el Hak dediklerini niye saklıyorsunuz? İtiraf etsen de saklasan da biliyoruz küllühüm kâfirsiniz. Mahkeme-i İria&rsquo'nun sonunun hayatının da sonu olduğunu bilmiyor musun? Doğruyu söyle, haydi bakalım...

Cevap: Efendim Kadı hazretleri, ölüm hayatın sonu değil. Yapayıp oradan sonra başlayacaktır. Babam Feyzullah Efendi ve De İri Bektâş Efendi yüzlerce nefes, düvazımam söylemiştir. Bu fakır Çelebi Hamdullah da yüzlercesini söylemiştir dergâhlarımızda toplantılarda söylenmektedir. Kişi Hakk’a ulaşmak için yetiştirilir.

Talkınlarımızla Hakk’a ulaşmak olur, ama kul Hak olamaz. Yaratılan kalkıp da bir arz, bir semavat, ayrı bir âlem yaratmaya kalkıpamaz. Böyle bir iddiada eden hiç olmamıştır. Olsa bile deli diye oradan uzaklaştırılır.

Kadı: Peyh Efendi, vaktiyle şu konuşmanız duyulmuştur: “Bu İriat hükümleri zamanımıza göre deşmesi gerekir.” İlafınız küllühüm kâfirliktir. Kâfirin katli vaciptir.

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri, demedim, amma desem de küfür olamaz, çünkü mecelle, dinimizin temeli olan Kuran-ý Kerim’den alýnmýþ kabul edersiniz. Bu kadar geniþ kanun maddeleri vardýr. Bu maddeler tam Kuran ayetlerinden alýndý halde belki de yetmiþ defa deðipmiþtir. Bunu siz de bilirsiniz. Bütün fýkýh âlimleri de bilir ki þu anda maddelerin ihtiva ettiði kanun konular Kuran-ý Kerim’in hiçbir ayeti ile týpa týp uyupamaz. Çekipir durur.

Sizin dinimiz dediðiniz konular, mahkemede ve þeriatý þerifin içinden ayýklanmýþ sýyrylmýþ çýkmýþtýr. Þimdi siz Müslüman adý dediðiniz doksan dokuz konu sayýlsa bir tanesi dinimiz adýna hayatýmýzla alakasý yoktur.

Bu küfür olmuyor da “Bizzat Allahýn Resulü içinde de olsa zamanýmýza göre ayetlerin hükmünü deðiþtirdi” sözümü oluyor?

Zaten Kuran demiyor mu ki anlayasýnýz diye Arap olduðunuz için Arap lisaný üzere bu Kuran’ý size indirdik. Akýl edin, akýl olun, akýl sahiplerine Kuran’da iyiliði, kolaylýðý indirdik demiyor mu? Oðuzlarýmýzýn bunu anlamasý için Arap mý olmasý istiyorsunuz?

Ýnkâr etmemek þarttýr. Bu þarta göre namaz kýmıyan inkâr etmediði müddetçe kâfir olmaz, katli de vacip deðildir. Amma siz sa etmiyor diye Oðuzlarýmýzdan çoðunu idam ettiniz.

Müftü: Sus, sus günahkar oluyorsun

Kadý: Tabii ki katli vaciptir.

Cevap: Kadý Efendi Hazretleri, eðer katli vacip olsaydı salâtýn kazasý olmamasý gerekirdi, çünkü salâtýn kazasý vardýr.

Kadý: Hacca gitmek ömründe hali vakti yerinde olana farz, gitmeyen kâfirdir. Katli vaciptir. Salât ve Savm (namaz ve oruç) da terk edenin katli tabii vaciptir. Kadý baðýrarak kâtibine “Hacý Mevlana Ýsmail Efendi, þeyhin konuþmasýný yasaklýyorum derse asla yazma” dedi.

Ertesi günü

Kadý: Þeyh Efendi, sen ve mensuplarýnýz, Ebubekir’in Ömer’in Osman’ýn sýrasý ile sevilmesi gerekirken i Halifeleri sevmeyip atlayarak Hz. Ali’yi sevmenin günah olduðunu bilmiyor musunuz?

Ehli Sünnet vel Cemaatin kabul ettiði ayetle, hadisle beyan edilen yoldan niçün sapmaktasýnýz?

Dinimize göre Ebu Bekir’ i Ömeri’ i Osman’ý sevmemek küfür ve kâfirliktir. Kâfirin katlý vaciptir. Eey?

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri, Hz. Peygamberimiz buyuruyorlar ki benim ashabým gökteki yıldýzlara benzerler. Hangisine uyarsanız yönünüze ve yolunuza rehberlik yaparlar. “Geceleri çölde kalan kipiye yıldýzlar yönüne gideceði yoluna rehber ederler.” Hadisi gereðince fakir ve mensuplarýmýz olan Oðuzlarýmýz Hz. Ali’ye öncelikle uyuyoruz, seviyoruz. Biz Müslümanlarýn Hz. Ali’yi bütün ashabýn üstünde sevmemiz Allah’ýn emriyledir. Hz. Muhammed’in gerçek hadislerine dayanmaktadıır.

Ashab olsun, ümmetten olsun, kan döken katilleri biz Müslümanlar sevmeyiz, çünkü Allah Kuran-ý Kerim’inde “Lanetullahý alel kavmin kâfirin” buyuruyor. “Lanetullahý alel kavmin zalimin” buyuruyor.

Hz Ali’nin ve Ehl-i Beytinin masumluðuna inanýyoruz. Hz. Peygamberden sonra en çok sevdiðimiz kípiller olmaktadırlar.

Müftü: Þeyh Efendi, Þeyh Efendi, iyi anla! Ashabý bölüp bir kýmýný, Ebu Bekir’ i, Ömer’ i, Osman’ý sevmeyi senin katlin vaciptir. Bunu bilisin ya Þeyh Efendi!

Kadý: Þeyh, sen beldeyi fesada verdiðin zaman Sekban-ý Cedid’ e selb-i lisanda bulunmuþsun. Bu hususta aleyhinde bahitlerini dinlemiþiz.

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri, Sekbaný Cedid adýný duyduðum gün idi. “Sekban-ý Cedid’ in yeni av köpeði bak kimseye söylendiðini duymuþtum” dediðim doðrudur. Farsçada sekban-ý cedid, av köpeði bakýcýsý demektir. Lügate bakabilirsiniz.

Müftü: Senin tasvip ettiðin katledilen dinsiz Yeniçerilerin içinde yer alan Sekbancýbaþýyla karýþtýrmýþsýn Þeyh Efendi. O yakýþ seninkilerin adýdır... O da biline.

Kadý: Þeyh Efendi doðru söyle, vakfýnýzýn bulunduðu dergâhta mensuplarýnýzýn toplantýlarında kimlere lanet edersiniz? Muav Yezit’ e lanet eder misiniz?

Cevap: Kadý Efendim Hazretleri, suçsuz yere topluca ahalinin kanýný dökenlere lanet ediyoruz. Hz. Peygamberimizin Ali’nin evladýnýn Ehl-i Beytinin kanýný döken Muaviye’ye, Yezit’e lanet ediyoruz. Yezit’in yaptýđý o benaati tensip eden, hafife alan, beðenenlere de lanet ediyoruz.

Kadý: Peyh Efendi, Allah tövbe edenin günahýný af eder. Siz küfrü kebir günahý kebir üzeresiniz. Yezit ve Muaviye ölmeden tevbe etmiþtir. Allah onlarý af etmiþtir. Böyle bilesin, var mı diyeceðin?

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri, Allah, Hz. Hüseyin katlinden Yezid’i, Muavye’yi af ederse onlara lanet ettiðimizden dolayı bizleri de kolayca af eder. Sen bizleri boþa küfür ve günahkârlýkla suçluyorsun. Bu da biline.

Ertesi Gün

Kadý, solunda oturan çok haþmetli Müftü Efendiye de soru sorma hakký verdi.

Müftü: Peyh Efendi, Müslüman’ým dersiniz. Ehli Sünnet takvasý üzere tevbe estaðfurullahı devam edenin günahlarýnýn olacađyna inanmýyor musun?

Cevap: Müftü Efendi, kiþi iþlediði günahý tevbe ile af ettiremez. Ýhlal edilen þeyi yerine getirmedikçe, döktüðünü doldurmadýkça güldürmedikçe, yýktýðýný yapmadýkça, zararý zıyaný tazmin etmedikçe tövbeye devam etmekle, iþlenmiþ günah af olacađyna inanmayýz. Allah af edecekse eder, O’na da mani olunmayacađyna inanýrýz.

Müftü: Peyh Efendi, Ürgüp Ihlara tarafýndan gayrimüslim mücriminin keferelerin dergâhýnýza gelip ayinlerinize bile katýldýđý, on sohbet ettiðiniz duyulmuþtur. Ayetlerle hadislerle muteberdir, keferelerle dost olmanýn günah olduðu bilinir. Ayrýca Müslüman olmayanýn Cennet’e gitmeyeceði bilinir. Bu kiþilerle nasýl da dostluk kurarsýn? Bu iþlediðin cürüm katlini gerektirir. Günah Bu olaylara itirazýn var mıdır?

Cevap: Müftü Efendi Hazretleri, Kadý Efendi Hazretleri. Biz Müslümanlar siz Ehl-i Sünnetler gibi düþünmüyoruz. Bir defa: Gayr-ý müslümler Ürgüp’den deðil, Kudüs tarafýndan, Kudüs Muhafaza Papasý Ahmet Paþa ile beraber Hünkâr Hacı Bektaþ Veli Mukaddes Hazretlerinin türbesini ziyarete gelmiþ ümeralardýr. Sýfatý mukaddes Ahmet Paþa ile çokluk kurup gayr-ý müslüm baþ Ahmet Paþa Hazretleri ile geldiler Üç gün misafirimiz olduklarý doðrudur. Siz Ehli Sünnet cemaati de bilirsiniz ki biz Müslümanlar misafire çok deðer veren Oðuz Türkmenleriyizdir. Misafirperverliðimizi siz Ehli-i Sünnet cemaati kiþiler de tarihlerce takdir etmiþsinizdir.

Ýkincisi, biz Müslümanlar dergâhýmýzda din ve mezhep ayrımı yapmayýz. Kiþiye memleketine bakýlmadan hürmet edilir.

Üçüncüsü, bizim dergâhýmýz mensuplarýmýzýn görüþü kiþilerin din ve mezhebine bakýlmadan her iyi insan, her iyi güzel ahlaklı Cennet’e girecektir diye inanýyoruz

Ertesi Gün

Kadý: Neden kadýnlarýn dergâhýn ayinlerinde toplu olarak bulunmasýna mani olmuyorsunuz? Ehl-i Sünnet din âlimleri zikir halkalarýnda asla kadýn bulundurmaz. Dinimiz iki kadýný bir erkeðe denk þahit kabul eder. Mirasta erkeðin yarýsý kadar pay alý Siz nasýl olurda onlarý meclisinize alýrda ayný mekân içinde oturabilirsiniz? Her hareketiniz katlinizi gerektirir. Küfrü kebir yapmaktasýnýz. Bunlar da malumumuzdur. Ne dersiniz?

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri, sünnet ehli cemaatinin bilginlerinin uyguladýklarýný duymuş, düþünmüþüzdür.

Bizim dergâhlarýmýzda, Kuran’da sýk sýk geçen “ya eyühelleziyne amenu” ayeti, Allah’ýn kadýn-erkek ayýrt etmeden eþitliðe hitabý olarak bilinir. Ayrýca tarihten gelen eþitliði kabul ederek Hacı Bektaþ Veli’nin “Erkek aslan, aslan da diþi aslan, aslan deðil midir? Kadýnlar da sizin bir parçanızdır. Onlarý cemaatinizde ayýrt etmeden þereflice, hürmetlice deðer verin” dediði sözüne inarak kadýn erkek eþitliðine alýþýlmýþtır. O tarihten beri biz Müslüman boþayan erkeði düþkün yaparýz.

Kadý: Peyh Efendi utanmýyor musunuz? Böyle bir küfre delalete düþerek Sünneti çöñiyorsunuz, inkâr ediyorsunuz. Þunu bilin ki, kadýný almak farzdýr, boþamak sünnettir. Erkeðe bu boþama salahiyetini Ehli Sünnet dini vermiþtir. Dinimizin verdiði sünneti etmekte kâfirliktir, bunu da bilesin.

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri, biz Müslümanlar karý koca aile ocađında kadýný daha önde muteber görmüþüz. Kadýn boþama saymýþýz. Dergâhlarda kadýn boþamak suçundan erkekler düþkün olmaktadır. Ben de böyle inanýyorum.

Müftü: Peyh Efendi, duymuşuz þu sapýklýđýnýz devam etmektedir. “Dinimiz akýl dini” dermiþsiniz. Dinimiz akýl di inanmayý imanýn þartý kabul etmezdik. Siz hiç düþünüþ akýl etmez misiniz de dinimize iftira edersiniz?

Ýkincisi, Ehlisünnet âlimleri, evliyalary kabul etmiþtir ki dinde akýl Ýslam’a uyacaktır. Akýl dinidir diye kabul edemeyiz. Din deðiþikliði kabul edemeyiz. Duymuşuz siz bazı dini umdeleri deðiþtirerek, akla uydurmaya çalıþarak küfürde kararlı olmuþsunuz.

Dinimiz akýl dini olaydý iman öne alýnmazdý, çünkü o peye öyle inanacaksýn iman dinidir. Aklan bir peyi düpünemezsiniz. Neyin uyduđuna bakar öyle kabul edersiniz. Dini o peye uyduramazsýnýz. Ya inanýrsýn ya küfürde kalýrsýn. Küfrü kâfirin katli vaciptir.

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri, sizin Ehli Sünnet yolunuz kýyas-ý fýkha dayanýr. Biz Müslümanlar Ýslam dinini akýl yoluyla evvelden beri uygulamaktayýzdýr. Buna böyle inanýyorum. Ynanmasam da önüne geçmem mümkün deđildir.

Allah kitabýnda, “aklýnýzý kullanýn” buyurur Akýl sahiplerine hitap eden Kuran’da akýl edenlere çok pay vardýr. Emr-i hitap vardýr.

Dinde akly kullanmak, dinde akýlla fetva vermek, biz Müslümanlarda evvelden beri gelmektedir.

Ehli Sünnet bilginleri ise kýyas-ý fýkh ile dini fetva-i berifler vermipler. Kýyas-ý fýkhý dine uygulamak bu zamanýmýz da meydana çýkmamyptýr. 1250 seneden beri devam etmiþ gelmiþtir. Sünnet vel cemaat ehli kýyasla fetva verirler. Bizim Müslümanlar akýlla verirler. Bu vebaly þahsýma yüklemeniz Allah’tan reva deđildir.

Ertesi Gün

Kadý: Þeyh Efendi, sorularýma dođru düzgün cevap ver. Dini sapýk bir inanýpýn mensubu olarak yapıyorsunuz. Küffar olarak öl Ehli Sünnet dininden ayrılmýpsýnýz. Þu son günlerinde tevbe etmeniz gerekir. Ehli Sünnilik dininden çýktýđýnýz kâfirliktir. Kâfirin vaciptir. Yapamaktansa ölmeniz, öldürölmeniz daha hayýrlýdýr. Ýtirazýn var mı? Anlat bakýyým.

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri, Ehli Sünnet dini diye bir din yoktur. Ulu Allah böyle bir din kurulması için vahy edipte bir peygamber göndermemiþtir.

Efendim Kadý Hazretleri, ben mahkeme erkânýnýza kýyamla söylüyorum. Ýslamiyet kurulmadan evvel Mekke þehrinde iki aile arasýnda idareyi siz deđil biz yürüteceđiz, öbür aile ise illa da biz yürüdeceđiz diye tartýþmalar sürtüpmeler devam etmekte idi.

Kadý: Eee Þeyh Efendi, anlat; anlat neler anlatacaksan, korkmadan anlat!

Cevap: Efendim, bu iki aileden biri Hapimi ailesi, öbürü de Emevi ailesidir. Birbirlerine üst olmak için sürtüpmek devam ederken Ýslamiyetin kurucusu Hapimi ailesinden büyük ecdadým peygamber Hz. Muhammed, Allah’ýn vahyi ile Ýslamiyeti kurmuþtur. Hz. Peygamber ölene kadar Emevi ailesi Hapimilerin üstünlüđünü kabul etmiþlerdir.

Sonra Emeviler, Hapimi ailesinden olan peygamberin soyunu sopunu kýlýçtan geçirmiþlerdir. Bir tek Ýmam Zeynel Abidin kalmýþ Emevi ailesi 83 sene tam manasý ile hükümetin idaresini ellerinde tutmuþlardýr.

Türkler ve Ýranlýlar ayaklanmýþ, Ebamüslüm adly bir Emir’in riyasetinde. Emevi ailesini hükümet idaresinden uzaklaþtırmak Emevilerin Hapimilere yaptýđy gibi Emevilerin hepsini kýlýçtan geçirmiþler. Peygamberin sülbünden, Hz. Fatma’nýn rahmet gelen nesil olan Ýmam Cafer Sadyk hükümet idaresini kabul etmeyince, Hapimi ailesinden Peygamberin amcasý Abasýn soyundan gelenlere hükümet idaresini Türklerin ve Ýranlýların Emiri Ebamüslüm teslim etmiþtir.

Ýslam âleminde tek siyasi aile kalmýþtır. O da Hapimilerdendir, Abbasođullary Halifeliđi ve dini Peygamberin soyu, sülbü olan Ýmam Cafer Sadyk’tan ve Ehli-i Beyt ailesinden kyskanmýþtır. Onların Halifeliđi ellerinden alacaklary kupkusuna kapýlarak onlara devlet idaresinden ve din adamlyđýndan uzaklaþtırmýþtır. Saltanatlarınýn rakibi olacađy korkusundan kurtulmak için düpündüde mahkemeleri ve idare fýkhýný deđiptirmek yolunu buldular.

Para zoruyla “Ýmam Azam” denen Numan Hoca’yý, Malik Hoca’yý, Hanbeliyi, Þafi Ýdris Hoca’ların mahkemelerin baþýna getirdiler. Adýný da Sünnilik koydular.

Sünnilik asla ve asla din ve mezheb deđildir. Halife’nin sarayýnda hükümet etme siyasi grubudur. Hapimilerden olan Ehli-i Beyt ailesini siyasi idareden, mahkeme kararlarýndan, onların fikri fýkhýný uzaklaþtırmak için kurulmuþtur.

Ýpte, Sünnilik bundan başka bir pey deđilken, sonradan dini mezheb oluverdi. Daha sonra bu mezheb din yerine geçti. Din yerini geçen bu Sünnilik mezhebini kuvvetlendirmek için devlet parasý ile tarikatlar kurdu, bu mezhebi desteklettirmiþlerdir. Vebaly boynuma bidattýr. Ýslam Âleminin Kuran’ýnda ve Peygamberinin kuralýnda böyle bir Sünni Mezhebin yeri yoktur. Ama hükümeti idare etmek için kurulan siyasi gruptur.

Nasýl Emevi ailesi hükümet idaresini eline alýnca Hapimilerin ailesini katletmiþse, Abbasý Halifeliđi de hükümet idaresini eline alý uyduruk olarak kurduđu Sünnilik ile Ehli Beyti katletmiþtir.

Kadý: Þeyh Efendi, Þeyh Efendi, sözü uzatmakla ömrünü biraz uzatmak istiyorsun, ama kendini hakly çýkarmak için söyledin s idamýný gerçekteþtirdi de geçti bile.

Miri Alay Kaiým Makamý (Müdahale ederek): Kadý Efendi Hazretleri, Þeyhin konuyu tamamlamasýný ben de istiyorum. Tensip

buyurun devam etsin.

Kadý: Peyh Efendi, kaldýđyn yerden devam et bakalým.

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri ve Mahkeme-i Peria’nýn faziletli erkâný, hükümet idaresi Selçuklu ailesinin eline geçtiđi zaman ise Türkmen düpmanlýđý, Ođuzlarýn katledilmeleri ayný hýzýyla devam etmiřtir. Selçuklu devleti [Hicri] 600 yýllarýnda T katliamýna bařladýđý sýralarda, Ođuzlarýmýzýn bařýnda bulunan, Babalar, Dedeler tahammül edememiřler, istemeyerek devle idaresine karřý çýkmýřlardýr. Selçuklu devleti bu karřý durmayý kanlý pekilde [H.] 638 tarihinde bastýrmýřtýr. Türkmenleri tam kýlýřtan geřirmiřlerdir.

Katliamdan arta kalan Babalýlardan Barak Baba ve arkadařlarý Mavara-ün Nehir de Ýlhanlý Devleti merkezine kadar gitmiřler, Babalýlarýn kanýnýn alýnmasýný istemiřlerdir. Mođol hükümdarý Babalýlarla dini inanýř, fikir birliđi oluřturmuřlardýr. Ýntikam a ordularýyla Anadolu’ya girmiřler. [H. 641.] Köseadađý savabýnda Selçuklular yenilmiřlerdir.

Karřýlarýnda güçlü Selçuklu devleti yerine küçük küçük beylikler görmek istemiřler. Her beyliđin bařýnda bulunan beye müpavir Baba atamýřlardýr. Beyliklerde Babalar müpavir, vezir, elçi olmuřlardýr. Mođollar da bir siyasi idari hükümet yürütme grubudur. İ inanýřýnda olan Ođuzlarýn, Türkmenlerin hakkýný hukukunu korumuřlardýr. Babalýlar ve Hacı Bektař Veli grubu olan Türkmenler katledilmemiřlerdir. Selçuklu grubu olanlar katledilmiřlerdir.

Bu gruplar Hükümet idaresinin balýný, kaymađný siz yemeyin biz yiyelim diye merkezi hükümetin etrafýnda grup olma topluluđu Din deđildir, mezhep deđildir. Cahiller onlarý din ve mezheb saymaktadırlar.

Tarihte birisi gelmiř, öbürüsünü katletmiřtir. Hükümetten uzaklařtırmýřtýr. Tarihte zaman gelmiř hasýmlar dinsiz sayarak hükümet merkezinden katlederek uzaklařtırmýřtýr.

Mahkeme-i Peria’nýn mühim erkâný olan sizlere kıyamýmla sözlerime devam ediyorum. Osmanođlu Beyliđinde de Babalýlardan hatýrlý müpavirler bulunmaktadıř. Ecdadým Hacı Bektař Veli Türkmenlerin dilinin, örfünün, adetlerinin, geleneklerin korunmasýný Osmanlý beyliđinden rica ederek istemiř. Beylik de himmet eyleyip, imparatorluk olursak, ordularýmýzla, beylerimizle, valilerimizle, sarayýmýzda hükümdarlarýmýzla hükmettiđimiz yerlerde Türkmenleri konar göçer olsun yerleřtiđi yerler olsun geleneđine, göreneđine, diline, örfüne, adetine engel olmak dursun, yardýmcy olacađýmýza kasem olsun demiřlerdir.

Osmanođlu beyliđi, imparatorluk olduktan sonra bu yeminlerine sadýk kalmýřlardýr. Ama [H.] 930 senesinden sonra tarihte hiř misli bedeli görülmemiř Alevi katliamý yapmýřlardýr. Yazýklar olsun, lanetler olsun kanlý katil olan devlete de, kípilerine de. Hükümetin idaresini tesirli etmek için dini bahane ederek, muhalif tarafý dinsiz gösterip, katletmektedirler.

Devlet idaresini beđenmeyen olabilir. Her hükümette olmuştur. “Bizim gibi düpünmeyen kâfirdir” diye katledenler kendileri kâfirdir de, kâfirliklerinden haberleri olmayan gafillerdir.

Sünnilik Mezhep deđil, hükümet idaresinin çarkýný yürütmek için kurulmuř gruptur. Sonraki tarihlerde dinin mezhebi olmuřtur; da sonraki tarihlerde de din olmuřtur. Muhalif gruplarý da böylece din adına katletmeye devam etmektedirler. Allah tarih boyunca, suçsuz yere akýtýlan kanlarýn hesabýný sormuřtur. Anadolu’muzda binlerce devleti haksýz akýtýlan kan ýykmy Ýýkýmýř yerleri yurtlarý kaybolmuř. Ahrette de dökülen kanýn cezasý ayrıca sorulacaktır.

Kadý: Vay Peyh Efendi, vay! Mahkemeyi bir celse uzatmakla ne kâfirlikten kurtulursun, ne de küfr-ü sapýklýđýndan dolayı idamı kurtulursun. (Bunu söyledikten sonra topuzunu tunç zile vurdu, günlük celseyi kapattý.)

Ertesi Gün

Kadý: Peyh Efendi, dergâhýnýzýn mensubu mülhitlerin Ehl-i Sünnet vel cemaatin ibadetini tensip etmediđi, Mübarek Hac, Zekât, Namaz gibi dinimizin icabý olan bu peyleri “pekil ibadetidir, biz onu yapmayýz” dedikleri duyulmuřtur. Dinimizin bu icaplarýný kabul etmeyenler kâfirdir, katli vaciptir.

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri, dinimiz güzel ahlaktýr. Kimin ahlaký güzelse dini güzeldir. Kötü kípinin pekil ibadeti ile dini makle deđildir. Burada ahlakýn güzelliđi ve niyetin güzelliđi de hesap edilmelidir. Burada bulunmayan, mülhit dediđiniz kípiler söylemiř söylememiř mi gýybet oluyor. Dinimize dil uzatan cahilin vebalýný ben üstlenemem.

Kadý: Peyh Efendi, Allah Arapça buyuruyor. Kuran-ý Kerim Arapçadýr. Peygamber Arapça konuřuyor. Sizin dergâhlarda neden Türkçe dua ediyorlar? Ehl-i Sünnet âlimlerine, evliyalarýna muhalefet etmeniz küfür deđil midir? Dine muhalefet eden kâfirin katli vacip deđil midir?

Cevap: Efendim Kadý Hazretleri, beni idam edecekseniz, ediniz. Mensubumuz olan Ođuz Türkmenlerin þehirde yapayaný pek azdýr, çođu konargöçerdir. Çođu köylerde yaparlar. Arapçayý bilmezler. Kendi lisanlarý ile yaradanlarýna yalvarmalarýnýn günah inanmýyoruz. Dergâhlarýmýzda da Türkçe dua ve niyazda bulunuruz

Siz efendim, kendiniz bunlarýn ađýzýndan kulađýnýzla duymadýnýz. Konargöçerlere ve köylülere konuřukluđunuz yoktur. Beni de

duymadığınız hayali peylerle bir mühlid olarak suçlayarak kendiniz vebal yükleniyorsunuz. Türkmenleri bahane ederek beni ası istiyorsunuz. Sizin yok dediğiniz, kabul etmediğiniz Allah'ın var olduğunu ben biliyorum, varlığını kabul ediyorum.

Kadı: Peyh Efendi, siz Allah'a duaya, tevbeye niçin inanmıyorsunuz? Neden Kuran okumanın faziletine, günah atmenin yollarına itikat etmiyorsunuz? Nasıl Allah'ın kulluyuz diyebiliyorsunuz? Böyle küstahça kulluk mu olur?

Cevap: Kadı Efendi Hazretleri, biz Müslümanlar günah etmemeye daha çok ehemmiyet ederiz. Mensuplarımızda, "Eline diline beline sahip ol" deriz. Ýplenmiş bir günah için, kul hakkı için tövbe etmeye, bu kadar sayı ile küçük sure, bu kadar okumayla günahın af olacağına güvenmeyiz. Amma Allah'tan da hiç bir zaman ümidini kesmeyiz. Allah dilediğini af eder. Tamamen tevbe estağfurullahı da kapatmayız. Dua ve yakarıpta tevik, tensip tavsiye ederiz. Tevbe makbulümüzdür, ama günah işlemek daha makbuldür. Kipi nefsinin bilmelidir. Rabbini bilmek için nefsinin bilip günah etmemeye gayret gösterir.

Kadı: Peyh Efendi, ehl-i sünnet âlim ve evliyaları size dinsiz, mezhepsiz derler. Mezhepsizliği kabul ediyor musunuz? Namaz kılmıyorsunuz. Allah'tan korkmadan namaza pekil ibadeti demekle kâfir oluyorsunuz.

Cevap: Efendim Kadı Hazretleri, Mahkeme-i Perriye'nin güzide erkân olan sizlere kıyam ederek anlatayım. Namaz kul ile Allah arasında bir gizli sırdır. Biz Müslümanlar Dergâh'ımıza gelen bacılarla kardaşlarla Allah'ın birliğine inanıyoruz. Ecdadımız Muhammed'in Peygamberliğine inanıyoruz. Kitabullah'tan ayrılmayız. Dergâh toplantısında boy abdesti alıyoruz. Hecasetten, necasetten tahireti kemal ile bulunuruz. Hür Müslümanların istikbali ile akşam vaktinde geliriz. Gündüzleri Oğuzlarımızı ipliyle meşguldür. Geceleri yolumuza, erkânımıza katılmaya niyet ederiz. Kıyam bulunuruz. Nefeslere ederiz. Pirin huzuru Meydan Hak divanıdır. Rükû ederiz. Duaya durur, sücud ederiz. Edep üzere otururuz. Bütün bu dergâh toplantılarını ayete, Kuran'a uyarak yaparız. Hizmetlerimizin Kuran'a yeri vardır.

Ehl-i Sünnet vel cemaat ise sahte hadislerle pekil yolunu yürütmedirler. O sonradan uydurulduğuna kendilerinin de inandığı halde o hadislerle pekil ibadeti yapmaktadırlar.

Bizler asla küfür üzere değiliz. Siz bizim yolumuza, erkânımıza iftira ediyorsunuz. Beni öldürmekle tehdit ederek, kâfirsiniz diyerek günah ediyorsunuz, haddi apıyorsunuz. Bu ithamları taşıyamıyorum. Asla kabul edemem. Yüzüme karşı bu çirkin iftiralara söyleyebilirsiniz. Tezden asın. Mahperde Allah'ın huzurunda sizi af etmeyeceğim.

Kadı: Peyh Efendi, haddini bil, terbiyeni takın. Sorularına cevap ver! Ehl-i sünnet âlim ve evliyaları size dinsiz, mezhepsiz derler. Mezhepsizliği kabul ediyor musunuz? Hayatın boyu hataya düptüğünü itiraf ederek tevbe edecek misin? Ehl-i sünnet mezhebi kabul edecek misiniz?

Cevap: Efendim Kadı Hazretleri, birkaç gün evvel anlatmıştım. Sizin Ehl-i Sünnet Mezhebi dediğiniz kişiler Hz Peygamber'i görmediler, tanımadılar, soyu sulbü de değiller, Müslümanlıkta ne kadar yaklaştılar bilemiyorum. Amma biz İslamiyet yolundan sapmadığımız için senelerce sonra kurulan mezheplerine girmedikimiz doğrudur. İslamiyetten hiç ayrılmadığımız için sonra mezhebe girmemiz gerekmezdi.

Ertesi Gün

Soru: Peyh Efendi, son ifadelerde ne diyeceksiniz?

Cevap: Efendim Kadı Hazretleri, bulunduğunuz makam, oturduğunuz post kadılara Allah'ın verdiği canı almak, idam etmek salahiyetini vermiş. Ýdamı durdurma, suçluyu af etme salahiyetini de vermiştir.

Kadı Efendi Hazretleri, çok duyulmuştur kadının idamına karar verdiği kişi daha asılmadan kadının idamı gelmiş, kadı daha asılarak öldürülmüştür. Asılmasını istediği hayatta kalmıştır.

Kadı: Peyh Efendi, bizim kara cellât ne güne duruyor? Eli çok çabuktur. Ben "el cevap, idam" dedim mi o hemen ipini çeker. Bunu bilisin.

Cevap: Kadı Efendi Hazretleri, benim idam edilmekten asla korkum yoktur. Padıbah emri ve fermanı varsa ben de Allah'a inanıyor, Allah'a güveniyorum. Başka diyeceğim yoktur.

Kadı: Peyh Efendi, Halifeler Cenab-ı Hakk'ın her türlü gınahtan azad kullarıdır. Bazen halka hoş gelmeyecek peyler yapsalar bile bunda ilahi bir hikmet vardır. Kadılar da aynıyledir. Bu ulema fetvasını kabul etmeyen kâfirdir.

Cevap: Kadı Efendi Hazretleri, ben idam edilirse, Anadolu'dan bin tane Hamdullah doğar, onların da hiç biri kabul etmez. Kadılar da, Halife padıbah da insandır. Günah ipler. Cezasını da çekecektir. Mensuplarımızdan kimse böyle peye inanmaz.

Kadı: Peyh Efendi, ehl-i sünnet mezhebinden olmayan küfür içinde olduğundan katli vaciptir. Ehl-i sünnet dâbında her mezhep sâlevilik olsun, Bektaşilik olsun, Piilik olsun, bunlar sonradan çökmüş sapık mezheplerdir.

Cevap: Efendim kadı Hazretleri, bizlerin Ehl-i Sünnet mezhebinden olmadığımızı sen de biliyorsun. Müslümanım, müslümanımsın.

Müslüman olmanın partında, iman etmenin partında böyle bir tafsilatın da olacağına inanmıyorum. Hz. Ali'si ilk halife önde severiz.

Siz ehl-i sünnet için öyleyse sizin için olsun. Biz Müslümanların Müslüman kalması için Kelime-i Tevhid yeterlidir. Peygambere b yeterlidir. Hükümdarı sevmekle dinin ilgisinin alakasının olmayacağı kanaati bizlere yerleşmiştir. Adil veya zalim pek çok hüküm yapmıştır daha da yapacaktır. Din, hükümdar sevmeye dini değildir. Güzel ahlak dinidir.

Kadı: Peyh Efendi, duymuşuz ki siz Hz. Aİpe validemize dil uzatmışsınız. Mensuplarımızın sepn-i lisan (hakaret) sözü söylemiş tür mensubunuza ceza verip, düpkün ettiğiniz olmuş mudur?

Cevap: Efendim Kadı Hazretleri, bizim cem cemaatimizde onun hiç adı geçmez. Sevmediğimiz doğrudur, amma küfür etmeyiz. Küfür eden de cemaatimizde duymadım. Onun ruhundan dünyada ve ahirette befaat beklemeyiz. Allah'tan; mübarek, muazzez, ruhu mücessem, ervahı münevver evliyalarından; Hz. Peygamber ve onun Ehlibeyt'inden dünya ve ahirette befaatine şükretmek ve befaatlerine Allah'tan müsaade et diye dua ettiğimiz mukaddes kudsî ruhların sahipleri bizlere yet için onların adlarını Cem cemaatimizde anmıyoruz.

Kadı: Peyh Efendi, hem Allah'a inanıyoruz diyorsun, hem hayrın ve perri Allah'tan geldiğine inanmıyorsun. Bu sapıklık küfür değil mi?

Cevap: Efendim Kadı Hazretleri, Allah hayr yaratır, çünkü bizim yaratılışımız fetret-i ilahi hayırdır. Görmemiz, duymamız söz yememiz, içmemiz, gözümüz, kulağımız hayırdır. Elimiz, ayağımız hayır için yaratılmıştır. Kişi bunlarla yaptığı kötülükten mü ad ve sıfatları içinde acıyan bağıplayan esirgeyen seven af eden nimet veren olduğu halde her veren peyler, kötü, kötülük, pe

Kötü olayın faili fiildir. Suçlu o fiili işleyendir. Mücrim mahkemeye geldiğinde kadı cezayı mücrime verir. Allah'tan geldi, peytandan geldi diye başka fail aranmaz.

Ni'den Gelen Müftü: Peyh Efendi, Allah'tan kork, peygamberden utan! Hayrı perri, kazayı kaderi yaratan Allah'tır. Küllü beyin halikın ayetine inkârın var senin.

Cevap: Efendim Müftü Hazretleri, insan hayra da perre de bizzat kendisi vesiledir. Hayr da kendi yaratır. Perri de kendi yaradır. Hayr yaratıp hayırlı hayır iş yapana Allah ecr-i lütuf verir, hayırdan faydalanan kullardan dua alır. Mükâfat, devlet maası, taltı perri yaratan her iş yapar. Perri işleyen Allah'tan günahın cezasını alır. Kullarından beddua ve hapislik cezası alır.

Kişi kazayı da kendi yaratır. Mesul kendisi tutulur. Biz Müslümanlar kadere inanmayız. Eskiden beri kaderci değiliz. Bize böyle yerleşmiş böyle devam ediyor. Biz Müslümanlar her işimizde Allah adını anarak, Allah adına hayır işleri yaparız. Her iş ise Allah namı hesabına yapılmaz. Bu da biline.

Kadı, postun solunda oturan Müftü'ye yaklaşıp, yumruğunu yere vurur ve "Soracaklarını tamamla Müftü Efendi" der. Müftü, Hamdullah Efendi'nin idamını geciktirmek, Kadı ise hemen idam ettirmek istemektedir. Hamdullah Efendi bir hafta içinde idam edilmezse padişahın tanzir ve ceza alacağını düşünmektedir.

İstanbul Alevi-Bektaşi dergâhlarında ve Eskişehir Seydigazi Dergâhında bir katliam yapılmış, bunu yapan devlet görevlilerin Padişah ödülleri vermiştir. Kırşehir Kadısı da böyle bir ödüle konmayı düşünmekte ve Hamdullah Çelebi'yi Cuma günü a düşünmektedir.

Ertesi Gün

Kadı, mahkemeyi başlatır. Postuna oturur, ayakta duran Çelebi Peyh Hamdullah'a sorar.

Kadı: Söyle bakıyorum, bu sapıklığına devam edecek misin? Ehl-i Sünnet yoluna beli diyerek iman getirecek misin?

Cevap: Efendim Kadı Hazretleri, sizin Eh-li Sünnetiz demekle adalet ve sevgi ile hiç alakamız yoktur. Bana kaç gündür bu tacizane yaptığınız zulmü yürüden devletin kadısının çağırıldığı yola Müslümanlığımızdan geçip de tensip mi edeceğimi istiyor

Hz. Ali'nin buyruğu, kendi ağızından ilk çıktığı gibi inandığımız sözünü bana gereken kuvveti veriyor. Buyuruyor ki, "Mazlumun zalimden açacağı gün, zalimin mazluma zulmettiği günden daha çetin olacaktır." Dediğine inanıyoruz. Size acıyarak tebliğ ediyorum, zalimsiniz, zulümde hattı aptınız!

Kadı: Peyh Efendi, tammamat-ül mahkeme! (Mahkemen tamamlandı.). Allah adına, Peygamber Muhammet adına, İslam ve Kuran adına kurulan Periat Mahkemesinde senin kanın, senin boynunadır!

Kadı: İbrahim Selamet Efendi, son sözünü söyle. İslamın umdelerine bağlı kalacağına ikrar veriyor musun? Peyh Hamdullah mahkemede söylediklerini duydun, dinledin, Onun izinden gitmeyeceğine tevbelersun mu?

İbrahim Selamet Efendi: Aadam Peyh Hamdullah'tan sonra bana bu dünyada yaşamak haram olsun. Onu darağacında g

sağ dönersem Allah'ın kulu olmayayım. Yaparsam onun izinde, ölürsem onun yolunda öleyim. Son sözüm budur!

Kadý: Memiþ bin Habib, sen söyle. Ýslam dinine ve devleti Ýslam Halifeyi Müslüman olan Padibahýmızın idareyi icraatına muhtemelen olmayacağına, piþman olup tevbe ve yemin edersen ifadene devam edelim mi?

Memiþ bin Habib: Dergâhımız Peyhi Seyyid Hamdullah Efendi'nin izinden gideceðime, ölümdedirimde onun mübarek fikirleri ile olacağıma yemin ederim.

Kadý: Koçarođlu Halil Ýbrahim, sen söyle. Ya din-i Ýslama dönmeyi kabul edersen, tevbe edersen. Ya da Kanýn þimdi senin boynunda!

Koçarođlu Halil Ýbrahim: Hz. Hüseyin Kerbelâ'da Yezitten medet beklemedi. Onun mübarek þehit kanýyla Ýslam dini yolunu karanlıklardan ađarttı ise senden ve mahkemenizden medet ve merhamet beklenemez. Þeyhimizin yolunda, izinde hiç hata görmemekteyiz. Ayný akýbetin aydınlık olduđuna inanıyorum. Son sözüm budur!

Kadý: Resul bin Derviþ Hüseyin, sen son sözünü söyle.

Resul bin Derviþ Hüseyin: Ben Hak-Muhammet-Ali Yolundan sapmadým. Sizden ve mahkemenizden medet mürüvvet beklemem. Þeyh Hamdullah Efendi'nin bütün ifadelerine aynen katýlıyorum. O Ahirette Cehennem'e giderse bana Cennet haram olsun. Kadý, sen son sözünü söyle!

Kadý: Hüseyin Balým, sen son sözünü söyle

Hüseyin Balým: Kadý Kadý, benim son sözüm, Çelebi Hamdullah'tan sonra bu dünyada yaþamak bana haram olsun. Allah bu dünyada, ahirette bizleri ayırmasýn. Sana ne söyleyeceði miyim? Son sözdür!

Kadý Bektaþ Resul, sen son sözünü söyle.

Bektaþ Resul: Kadý Kadý, bize kalmayan bu dünya size de kalmaz. Çelebi Hamdullah Efendi'nin kaç gündür verdiði ifade aynen tensip ediyorum. Diyeceðim yoktur!

Kadý: Derviþ Yusuf, sen son sözünü söyle.

Derviþ Yusuf: Çelebi Hamdullah asýlınca bana bu dünyada yaþamak haram olsun. Onun nurlu yoluna aynen katýlıyorum. Zerre kadar ne bir kusuru var, ne kabahati var. Günahsýzdýr. Ben de onun ifadesini tensip ediyorum, izinden gidiyorum. Ben de günahsýzým. Sözüm budur!

Kadý, "Temmatil Mahkemet-ül Þeria-i Ýslamdýr, yaz kâtip efendi!" dedi.

Perþembe günüdür. Hacı Hüseyin Çavuş ve arkadaşı mahkemeye gelir. Hamdullah Efendi ayakta, Kadý ve muavini ile Müftü oturmuşken İstanbul'dan gelen çavuşlar içeri girip bir zarfı Kadý'ya takdim eder, geri geri çekilip, ayakta beklerler. Zarfı açan kadýnın yüzünün rengi deðiþir. Tekrar tekrar İstanbul'dan gelen emre, ardından çavuşlara bakar. "Vay... Vay... Bir gün evvel niye asmadým?" diye elini dizine vurur. Hýrsla Müftüye dönerek, "Bu vebalden nasýl kurtulacaksınız? Þeyhin infazını sen geciktirdin!" der.

Müftü, "Mahkemenin kadýsý sensin, sorumluluk da yetki de sana aittir. Ne olmuş, emirde neler var?" der.

Kadý, "Ne olacak, Þeyhülislamın Muhammet Tahir Efendi imzalı yazısı ile tuđralý padiþahın emri fermanını bildirir" der. Eliyle yukarı kaldýrarak gelen yazıları yelpaze gibi sallar. "Þeyh Hamdullah'ın idamından sarf-ý nazar edilerek Amasya'ya sürgün edilmesi isteniyor." der.

Zarfın içinde, Þeyhülislam M. Tahir Efendi'nin, Þeyh Hamdullah Çelebi'ye yazdığı özel bir mektup da vardýr. Onun mahkeme kâtibine vererek seslice okumasını ister. Sonra Hamdullah Efendiye verir.

Hamdullah Efendi ayakta gözden geçirir. Ýstifini bozmadan, idamdan kurtulma sevincini gösteren bir hareket yapmadan vakur ve edalı þekilde, "Kadý Efendi, bendeniz Hacıbektaþ kasabasındaki dergâhıma dönebilir miyim? Veya mahkemeyi devamlı ettirecek misiniz?" der.

Kadý, "Þeyh Efendi, Kırþehir Mutasarrıfı ile konuşayım, seni ve kardeşin Ýbrahim Selamet'i tefrik edilecek çarelerle nezaretiyle Amasya Kadýlığına göndereceðim. Þimdilik kasabana git, öbür Cuma günü kadýlığımıza gelersin." der.

* Not: Bu metin (yazı), "HAMDÜLLAH ÇELEBÝNÝN SAVUNMASI" (Bir Ýnanç Önderinin Çileli Yaþama) alt baþlıklı ÖZMEN ile Yunus KOÇAK'ın 2007 Ağustosunda yayınladıkları kitaptan alınıp SESÇEPME Dergisi'nin 33, 34 sayılarında yayınlanan bölümüdür. Dergiye konulan baþlık þöyledir: 10-20 Þaban þerifi (Hicri) 1243 Tarihinde Kırþehir Kadýlığı Mahkeme Tutanağıdır. Konu hakkında daha geniþ bilgi için dergi ile kitap okunmalıdır, benim Kaymak köyünde derlediğim þirkettir.

adıyla yazdığım yazıda da konu hakkında bilgiler vardır. Rıza Aydın.

1- Eskiden av köpeklerine bakan, bunları idare eden, yetiştirenlere Sekban denirdi.
Bkz. Hayat Büyük Türk Sözlüğü, sayfa 1048. Hayat Yayınları, İstanbul.

ALEVİ HABER AJANSI - 7 Haziran 2008